

	АД „Електроурежа Србије“	Број:
		Датум: 26.04.2018.
EMC	Записник са VI састанка Комисије за праћење примене Правила о раду тржишта електричне енергије	Укупно страна: 5
		1

Састанак: Шести састанак Комисије за праћење примене Правила о раду тржишта електричне енергије

Место одржавања: АД „Електроурежа Србије“, Војводе Степе 412, Београд, сала 222

Датум одржавања: 25.04.2018. године

Присутни: Марко Јанковић, EMC АД, председник Комисије
 Давид Жарковић, ЈП ЕПС
 Чаба Гандиш, Biosringer RS doo Senta
 Богољуб Радуловић, ЕПС ДИСТРУБУЦИЈА
 Дејан Стојчевски, SEEPEx A.D.
 Драган Стаменковић, Rose Power д.о.о.
 Иван Иванов, ALPIQ ENERGY SE
 Слободан Ђорђевић, Енергетика доо, Крагујевац
 Аца Вучковић, Агенција за енергетику РС
 Владимир Јанковић, EMC АД
 Марија Ђорђевић, EMC АД (присуствовала састанку уместо Бранка Шумоње)
 Марина Митић, EMC АД (присуствовала састанку уместо Иве Ђинђић Ђосић)
 Јасмин Личина, EMC АД
 Јована Петровић, EMC АД, секретар Комисије

Одсутни: Дејан Ђорђевић, Water Sun Energy d.o.o.
 Јадранка Ристић, ЈП ЕПС – Огранак ЕПС СНАБДЕВАЊЕ
 Милан Даниловић, ЈП ЕПС – Огранак ЕПС СНАБДЕВАЊЕ
 Момчило Вујичић, С.О.К. доо Краљево
 Срђан Ресавац, GEN-I d.o.o.
 Предраг Урошевић, Инфраструктура железнице Србије а.д.

Уз позив за састанак члановима Комисије и представнику АЕРС који учествује у раду Комисије, достављен је следећи предлог Дневног реда:

1. Усвајање дневног реда
2. Верификација новог састава Комисије
3. Преглед европских мрежних кодова и начин транспоновања у национално законодавство
4. Концепт јединственог европског балансног тржишта електричне енергије
5. Учешће EMC-а у европским, ENTSO-E и регионалним пројектима
6. Могући ефекти интеграције националног у европско и регионално балансно тржиште
7. Договор о раду Комисије у наредном периоду
8. Разно

Предложен Дневни ред је усвојен без промена.

1. Током верификације новог састава Комисије установљена је промена назива фирме Alltech Serbia doo Senta у Biosringer RS doo Senta.
2. У уводном делу треће тачке дневног реда В. Јанковић је присутнима на састанку представио списак директива и уредби ЕУ које су донете у складу са Трећим енергетским пакетом и које је потребно адаптирати у национално законодавство. Током свог излагања В.Јанковић је објаснио како те измене генерално утичу на модел тржишта електричне енергије. На крају излагања направљен је кратак осврт на регулативу ЕУ која је већ адаптирана и транспонована у наше законодавство.
3. У тачки 4 Дневног реда М. Јанковић је представио концепт јединственог европског балансног тржишта електричне енергије у складу са Уредбом Комисије (ЕУ) 2017/2195 од 23.новембра 2017.године о успостављању смерница за балансирање електричне енергије - GLEB 2017/2195. Кључне ствари из презентације:
 - ЕУ концепт балансног тржишта је концепт јединствене платформе за балансирање (Single Balancing platform) за сваки од баланских процеса појединачно (**FCR** - тржиште примарне регулационе енергије, **Imbalance Netting** - нетовање регулационих одступања, **aFRR** - тржиште секундарне балансне енергије, **mFRR** - тржиште брзе терцијарне балансне енергије, **RR** - тржиште споре терцијарне балансне енергије)
 - Успостављен је ТСО-ТСО модел. Ово подразумева да ће на јединственој ЕУ платформи учествовати оператори преносних система, а не директно учесници на балансном тржишту. У оквиру националних тржишта остаће релације ТСО-Учесник на балансном тржишту и ТСО-Балансно одговорна страна.
 - Обавеза хармонизације и успостављања стандардног продукта јер једино стандардни продукт може бити предмет сваког од горе наведених тржишта балансне енергије. Објашњено да у овом тренутку постоји само по један стандардни продукт mFRR и aFRR тржишта.
 - Наглашено да ЕУ јединствено балансно тржиште се односи само на балансну енергију. Други ресурс балансног тржишта - капацитет није предвиђен да буде стандардизован и централизован.
 - Представљен концепт FSKar - укидање досадашње праксе компензационих програма на основу нежељених одступања регулационих области. Почетком рада јединственог балансног тржишта прећи ће се на финансијско поравнање услед нежељених одступања. Овај трошак не би требало да буде пребачен на

балансно одговорне стране (кроз цену поравнања) већ би требало да буде признат кроз тарифу за пренос

4. У тачки 5 Дневног реда М.Јанковић је представио је учешће EMC-а у европским, ENTSO-E и регионалним пројектима:
 - Дат преглед успостављених европских пројеката (**IGCC** - ЕУ платформа за Imbalance Netting, **MARI** - ЕУ платформа за mFRR, **PICASSO** - ЕУ платформа за aFRR, **TERE** - ЕУ платформа за RR) и учешће Србије и EMC-а у овим пројектима
 - Посебан осврт на Imbalance Netting процес - повезивање секундарних регулатора контролних области чиме је избегнуто активирање секундарне регулационе резерве у регулационим областима у случају различитог предзнака регулационих грешака посматраних контролних области. Овим се постиже двострука корист - чува се регулациона резерва и смањује се трошак оператора система за куповину балансне енергије. М.Јанковић је објаснио да је EMC од 2016. године посматрач у IGCC пројекту, а да је у току потписивање IGCC Light Accession Agreement чиме ће EMC добити статус члана са правом гласа у доношењу одлука који се тичу будуће ЕУ платформе. План EMC-а је да током 2019 почне са оперативним радом на овој платформи.
 - Регионалне иницијативе:
 - EMC, ЦГЕС и МЕРСО раде на успостављању Imbalance Netting procesa унутар СММ блока.
 - EMC у случајевима потребе за хаварисјком енергијом има потписане уговоре о размени прекограничне балансне регулационе енергије (ПТРЕ) са суседним операторима преносних система. Размена ПТРЕ унутар сата се врши са НОСБИХ-ом и ЦГЕС-ом, док са НОПС, MAVIR и TRANSELECTRICA EMC има потписан уговор о ангажовању ПТРЕ сат унапред.
 - Присутнима представљено да EMC и MAVIR раде на студији изводљивости успостављања прекограничног балансног тржишта електричне енергије.
5. У наредној тачки приказани су могући ефекти интеграције националног у европско и регионално балансно тржиште. Ови ефекти ће свакако проузроковати измене Правила о раду тржишта електричне енергије. М.Јанковић је дао назнаке у ком правцу се могу очекивати измене постојећих тржишних правила. Најважније измене могле би да буду:
 - у начину обрачуна цене поравнања (измене би делом требало да буду узрок анализе досадашњег рада балансног тржишта и учешћа EMC на јединственом ЕУ балансном тржишту). Наглашено да би ефекат увођења Imbalance Netting процеса био смањење цене поравнања за одступање баланских група.
 - увођење стандардног продукта балансног тржишта би проузроковало увођење рампинг периода за провајдере балансне енергије
 - укидања нетовања ангажоване секундарне регулације унутар обрачунског интервала
 - спуштања обрачунског интервала на 15 минута.
 - измене поглавља 4 тржишних правила које се односи на обезбеђење системских услуга због преласка на финансијско поравнање по основу нежељених одступања
 - EMC завршава анализе о увођењу негативне цене, као и изменама тренутно важећих правила које се тичу максималне цене терцијарне регулације, вредности ПОБ итд.
6. Постигнут је договор да наредни састанак Комисије о раду тржишта електричне енергије буде организован на јесен текуће године.

7. У последњој тачки дневног реда покренуто је неколико важних питања:

- начина набавке балансне резеве ЕМС и могућим изменама Уговора о помоћним услугама који ЕМС има потписан са ЈП ЕПС. Дискусија је текла у правцу реализације овог уговора, квалитету пружених услуга, цени закупа балансне резерве и могућем увођењу пенала за неизвршење уговорних обавеза на основу праксе у земљама региона и ЕУ земљама.
- Д. Стојчевски је нагласио да би у наредном периоду због могућности повезивања српског veleprodajног тржишта са 4ММС требало решити питања Shipping Agent-а за Србију. Ово ће сигурно довести до одређених промена у Правилима о раду тржишта електричне енергије.
- В.Јанковић и М.Јанковић су истакли да ће у наредном периоду бити прикључен значајан број ОИЕ на преносну и дистрибутивну мрежу и да би требало очекивати измене тржишних правила, нарочито ако се промени третман повлашћених произвођача електричне енергије, односно ако се укине FEED-IN тарифа или уколико се измене услови у складу са ЕУ праксом.
- Б.Радуловић је изнео неколико примедби које би требало размотрити приликом следеће измене Правила о раду тржишта електричне енергије. Измене се односе на процес достављања података у процесу промене састава балансне групе (члан 3.5.3 правила), као и на трајање обрачунског периода. М.Јанковић је објаснио да је обрачунски периода одступања баланских група (који за месец М почиње од 02. календарског дана у 00:00 у месецу М и завршава се 01. календарског дана у 24:00 у месецу М+1) последица рокова за достављање података о оствареној потрошњи и производњи дефинисаних у Закону о енергетици и рокова за пријаву ПДВ дефинисаних у Закону о ПДВ. М.Јанковић је направио паралелу са обрачуном приступа преносном или дистрибутивном систему где обрачунски период за месец М почиње од 01. календарског дана у 07:00 у месецу М и завршава се 01. календарског дана у 07:00 у месецу М+1. Б. Радуловић је позван да достави званичне примедбе и предлоге за измену Правила о раду тржишта електричне енергије.

Записник сачинио:

Марко Јанковић

Прилози:

- Дневни ред састанка
- Списак чланова Комисије
- Преглед регулативе ЕУ
- Презентацију концепта јединственог европског балансног тржишта ел.ен